

Checklist levenstestament

Welke keuzes kunt u nu maken voor straks?

In een levenstestament legt u keuzes en wensen vast voor uw eigen toekomst. Wat er moet gebeuren als u zelf niet meer kunt handelen. Dat kan tijdelijk zijn, bijvoorbeeld door een ziekenhuisopname. Maar ook permanent, bijvoorbeeld door dementie.

U bepaalt wie namens u beslissingen mag nemen en waarover. Over geld en bezittingen, maar ook over medische en persoonlijke zaken. Het levenstestament blijft gelden als u niet meer in staat bent de beslissingen waar u voor staat voldoende te overzien. Zo houdt u de regie over uw leven, juist als u zelf niet (meer) kunt beslissen.

Op het moment van opstellen, moet u de beslissingen die u in het levenstestament neemt goed kunnen overzien. U bent dan wilsbekwaam. Het is de taak van de notaris om te controleren of u dat bent. Bij twijfel kan hij met uw toestemming een arts inschakelen om vast te stellen of u wilsbekwaam bent. Dat voorkomt dat er achteraf vragen kunnen komen over de geldigheid van uw levenstestament.

Deze vragenlijst helpt u bij het nadenken over de mogelijkheden van het levenstestament. Voor welke situaties wilt u zaken gaan regelen en wie vraagt u om uw zaken waar te nemen als u hier zelf niet meer toe in staat bent? De antwoorden zijn afhankelijk van uw levenssituatie, wensen en behoeften. Dat heeft een zakelijk kant: wat is nodig? Maar ook een sociale kant: wat vindt u belangrijk in het leven? De vragen zijn bedoeld om u inzicht te geven in de keuzes die u heeft. Bespreek deze checklist ook met uw naasten bespreken.

De ingevulde vragenlijst kunt u gebruiken als voorbereiding op het gesprek met de notaris over uw levenstestament. De vragen laten u nadenken over de keuzes die u kunt maken. In het gesprek met de notaris kunt u doorpraten over de voordelen en nadelen van deze keuzes. Of extra uitleg krijgen bij de vragen die u nog niet kunt beantwoorden.

In deze checklist staan de volgende onderwerpen:

1. Wat gaat uw vertrouwenspersoon voor u doen?
2. Wie wordt uw vertrouwenspersoon?
3. Hoe wilt u het toezicht regelen?
4. Wat kunt u regelen voor onvoorziene omstandigheden?
5. Wie informeert u over uw levenstestament?

1

1. Wat gaat uw vertrouwenspersoon voor u doen?

In het levenstestament legt u vast wie namens u beslissingen mag nemen. Deze persoon of personen zijn de gevolmachtigden. In deze checklist noemen we hen vertrouwenspersonen, omdat vertrouwen de basis is voor uw levenstestament. U heeft misschien al iemand in gedachten die u wilt aanwijzen als uw vertrouwenspersoon. Het is goed voor uzelf op een rij te zetten wat hij of zij allemaal moet gaan doen. Ook is het belangrijk te bedenken voor welke situatie u een levenstestament opstelt. Gaat het voor u om een periode van langdurige afwezigheid of wilt u iets regelen voor onvoorziene situaties? Of wilt u vastleggen wat u wilt als u in de toekomst niet meer in staat bent uw belangen te behartigen?

In het levenstestament staan in de meeste gevallen twee volmachten: een voor uw zakelijke belangen en een voor uw medische en persoonlijke zaken.

Uw zakelijke belangen

Deze vragen helpen overzicht te krijgen over de opbouw van uw geld en bezittingen en wat u wilt dat uw vertrouwenspersoon voor u gaat doen als u dat zelf niet meer kunt.

1. Heeft u spaargeld en ander vermogen?
  - spaartegoed
  - eigen woning
  - effecten
  - een vakantiewoning
  - vorderingen
  - anders .....
2. Wilt u dat de vertrouwenspersoon uw belastingzaken regelt? (Denk aan belastingaangifte, aanvragen van toeslagen)
3. Moet er een persoonsgebonden budget (PGB) worden beheerd?
4. Mag de vertrouwenspersoon namens u schenken aan uw kinderen of kleinkinderen? (Tijdens uw leven schenken kan fiscaal voordeel opleveren, zie www.notaris.nl/schenken)
5. Mag de vertrouwenspersoon schenkingen doen aan goede doelen? (Bijvoorbeeld als u wilt dat uw jaarlijkse schenking aan goede doelen blijft doorlopen.)
6. Welke aanwijzingen wilt u uw vertrouwenspersoon meegeven bij het doen van schenkingen? (Denk aan hoogte van de schenkingen per persoon of een lijst van goede doelen)

Uw medische belangen

Deze vragen helpen u na te denken over wat u wel of niet wilt als het gaat om medische behandelingen.

Toelichting bij vraag 1

Voor medische behandelingen heeft uw dokter uw uitdrukkelijke toestemming nodig. Als u die toestemming niet meer kunt geven, dan moet de dokter de toestemming vragen van een vertegenwoordiger. In uw levenstestament kunt u regelen dat uw vertrouwenspersoon namens u die toestemming kan geven.

1. Wilt u iemand aanwijzen die namens u toestemming kan geven voor een medische behandeling?

Toelichting bij vraag 2

Het is belangrijk dat uw dokter weet wat u wel en niet wilt als u behandeld moet worden voor een ziekte die u heeft of krijgt. Wilt u zo lang mogelijk alle behandelingen krijgen die er zijn? Of zijn er grenzen aan wat u wilt? En welke begeleiding verwacht u van uw dokter? Euthanasie gaat verder dan niet behandelen; het is een actief ingrijpen van de arts. U kunt dat niet afdwingen, maar u kunt wel uw wensen op papier zetten. Uiteindelijk beslist de arts. U moet deze wensen jaarlijks met uw arts opnieuw bespreken. Meer informatie: www.pratenoveruwlevenseinde.nl.

U kunt medische wilsverklaringen vastleggen in uw levenstestament. De notaris helpt u bij het formuleren van uw wensen.

2. Wilt u medische wilsverklaringen in uw levenstestament opnemen?
  - ja, ik heb al een wilsverklaring
  - ja, daar denk ik over na
  - dat weet ik nog niet
  - nee

Toelichting bij vraag 3

De NPV-Levenswensverklaring is een wilsverklaring waarin u vanuit een christelijke levensovertuiging aangeeft te kiezen voor optimale medische en verpleegkundige zorg. Deze zorg ondersteunt de waarde van het leven tot het natuurlijke einde. U kiest dus niet voor actieve levensbeëindiging, maar u wilt wel overbehandeling in uw laatste levensfase voorkomen. Meer informatie: <http://npvzorg.nl/levenswensverklaring/>.

3. Heeft u belangstelling voor de NPV-Levenswensverklaring?
  - ja
  - misschien
  - nee

Toelichting bij vraag 4

Als u al een of meer medische wilsverklaringen heeft, kunt u ze als bijlage bij uw levenstestament laten voegen. Meer informatie over medische wilsverklaringen op www.pratenoveruwlevenseinde.nl en over het donorcodicil op www.orgaandonorworden.nl.

4. Welke wilsverklaring heeft u al eerder gemaakt of waar denkt u over na?

- Ik heb of wil een niet-behandelverklaring
- Ik heb of wil een euthanasieverzoek
- Ik heb of wil een dementieverklaring
- Ik heb of wil een NPV-Levenswensverklaring
- Ik heb of wil een donorcodicil
- Ik wil mijn lichaam ter beschikking stellen van de wetenschap
- Ik heb geen wilsverklaring(en)

Uw persoonlijke belangen

Deze vragen helpen u na te denken over uw persoonlijke wensen en wat voor u belangrijk is in het leven. Dit kunt u opnemen in uw levenstestament. Het is nuttig om dat te doen omdat dit houvast geeft aan uw vertrouwenspersoon. Die kan zo bijvoorbeeld aan de verpleegarts laten zien dat een beslissing in overeenstemming is met wat u belangrijk vindt.

1. Welke wensen heeft u voor uw persoonlijke verzorging?

2. Heeft u huisdieren waarvoor u wilt dat uw vertrouwenspersoon iets regelt?

- Ik heb al iets anders geregeld
- Ik denk er nog over na
- Ik wil graag iets regelen, namelijk .....

3. Welke activiteiten wilt u zo lang mogelijk behouden?

Hier kunt u aangeven hoe uw sociale leven er nu uitziet. Het kan zijn dat het op een bepaald moment lastiger wordt om de dingen te doen die u altijd deed, bijvoorbeeld omdat u niet meer zelfstandig kunt reizen.

4. Wat wilt u vastleggen over geloofszaken?

Heeft u specifieke wensen op religieus gebied? Wilt u dat uw vertrouwenspersoon zorgt dat u zo veel mogelijk aan uw religieuze verplichtingen kunt voldoen? Of zijn er andere geloofszaken die u wilt meegeven aan uw vertrouwenspersoon.

5. Wat zijn uw wensen wanneer u naar een verzorgingshuis of een verpleeghuis gaat?

Stel dat u op termijn moet worden opgenomen in een verzorgingshuis of een verpleeghuis, heeft u dan specifieke wensen? Heeft u een voorkeur voor een bepaald huis? Of is er een huis waar u zeker niet naartoe wilt?

6. Welke wensen heeft u voor uw uitvaart?

Als u specifieke wensen voor uw uitvaart heeft, dan kunt u die in uw levenstestament vastleggen. Of heeft u al afspraken gemaakt met een uitvaartondernemer?

2

2. Wie wordt uw vertrouwenspersoon?

U heeft nu een beeld van de taken die uw vertrouwenspersoon krijgt. Wie wil en kan deze taken het beste voor u uitvoeren? De keuze van de vertrouwenspersoon of -personen is belangrijk. U kunt kiezen voor één vertrouwenspersoon voor al uw belangen, zowel zakelijk als medisch. Of u kunt voor zakelijke belangen en medische/persoonlijke belangen aparte vertrouwenspersonen benoemen.

Tip: lees eerst de brochure 'Waar zeg ik JA tegen?' op www.notaris.nl/levenstestament

Uw zakelijke belangen

1. Wie vertrouwt u uw zakelijke belangen toe?
2. Is de persoon die u op het oog heeft bereid en in staat om uw zakelijke belangen waar te nemen?
3. Heeft u met uw beoogde vertrouwenspersoon gepraat over uw wensen en verwachtingen?
4. Wie zou uw vertrouwenspersoon kunnen vervangen als dat nodig mocht zijn?
5. Als u meer vertrouwenspersonen wilt benoemen, heeft u al nagedacht over een taakverdeling?

Uw medische, zorg en persoonlijke belangen

1. Wie vertrouwt u uw medische en persoonlijke belangen toe? (Let op: de arts wil maar één contactpersoon)
2. Is de persoon die u op het oog heeft bereid en in staat om uw medische en persoonlijke belangen waar te nemen?
3. Heeft u met uw beoogde vertrouwenspersoon gepraat over uw wensen en verwachtingen?
4. Wie zou uw vertrouwenspersoon kunnen vervangen als dat nodig mocht zijn?

Beloning

U wilt misschien de kosten die de vertrouwenspersoon voor u maakt vergoeden. Denk aan reiskosten bijvoorbeeld. Het is ook mogelijk om de vertrouwenspersoon daarnaast een beloning te geven bijvoorbeeld als vergoeding van de tijd die uw vertrouwenspersoon nu niet kan werken. Dat kunt u vastleggen in uw levenstestament.

1. Wilt u de kosten, die uw vertrouwenspersoon maakt, vergoeden?
2. Wilt u uw vertrouwenspersonen een beloning geven?
3. In welke vorm zou u uw vertrouwenspersoon willen belonen?

3

3. Hoe wilt u het toezicht regelen?

Toezicht achteraf

Het is gebruikelijk en wenselijk dat de vertrouwenspersoon rekening en verantwoording aan u aflegt over de dingen die hij voor u gedaan heeft. Zo kunt u nagaan of de vertrouwenspersoon rekening heeft gehouden met de wensen en aanwijzingen uit uw levenstestament. Het geeft duidelijkheid en het beschermt uw vertrouwenspersoon tegen latere verwijten van anderen. Rekening en verantwoording afleggen is eigenlijk toezicht achteraf.

1. Hoe vaak wilt u dat verantwoording wordt afgelegd?

- 1x per jaar
- 1x per halfjaar
- 1x per kwartaal
- Alleen aan het einde
- Anders, ...

2. Wat moet er in de rekening en verantwoording staan?

Gebruikelijk is een overzicht van de inkomsten en uitgaven. Maar wilt u ook dat uw vertrouwenspersoon uitlegt waarom hij of zij bepaalde uitgaven heeft gedaan?

- Ik wil alleen een overzicht van de inkomsten en uitgaven
- Ik wil ook weten waarom bepaalde uitgaven zijn gedaan
- Ik wil daarnaast .....

3. Aan wie moet uw vertrouwenspersoon rekening en verantwoording afleggen als u zelf niet meer in staat bent om dat te overzien?

Het levenstestament is bedoeld voor de situatie dat u zelf niet meer in staat bent om uw belangen te behartigen. U zult dan waarschijnlijk ook niet meer in staat zijn om de rekening en verantwoording op te nemen. Wie wilt u aanwijzen voor dat geval? Dat kan iemand uit uw omgeving zijn of een deskundige. Bijvoorbeeld een notaris of accountant.

4. Betaalt u de kosten van de toezichthouder?

Mogelijk zullen aan de taak van de toezichthouder kosten verbonden zijn. Naar wie gaat de rekening? Als de toezichthouder een familielid is, dan is een vergoeding van gemaakte kosten misschien genoeg.

- Ja, ik vergoed de door de toezichthouder gemaakte kosten
- Nee

Toezicht tijdens de uitvoering

U kunt er ook voor zorgen dat er toezicht is op de uitvoering van de volmacht. De vertrouwenspersoon kan dan niet zomaar belangrijke beslissingen nemen. U kunt bepalen dat hij eerst overlegt met andere betrokkenen en/of dat hij vooraf deskundig advies inwint over de beslissing. Voorbeelden van ingrijpende beslissingen zijn het verkopen van uw huis waarin u niet meer kunt blijven wonen en de keuze voor een medische ingreep.

1. Wilt u dat de vertrouwenspersoon eerst overlegt met een familielid?
2. Voor welke beslissingen wilt u overleg?

Niet voor iedere beslissing is overleg nodig, denk aan de dagelijkse dingen. U kunt hier aangeven voor welke beslissingen u overleg nodig vindt. Het lijstje geeft u een idee; het is niet uitputtend.

- uitgaven boven een bepaald bedrag
- medische behandelingen
- inkoop zorg
- aanpassing woning
- opname in verzorg- of verpleeghuis
- verkoop woning
- belastingbesparende maatregelen, schenkingen
- anders .....

3. Betaalt u de kosten van advies van deskundigen?

Aan advies van professionele deskundigen, zoals een belastingadviseur of accountant zijn kosten verbonden. Neemt u die voor uw rekening?

4

4. Wat kunt u regelen voor onvoorziene omstandigheden?

Soms loopt het anders dan u verwacht. Uw vertrouwenspersoon wil of kan zijn taken niet meer uitvoeren en uw opvolgers zijn ook niet beschikbaar. Of uw naaste omgeving vindt dat uw vertrouwenspersoon zijn werk niet goed doet of is het niet eens met uw keuze voor deze persoon. In deze situaties bepaalt de rechter wat er gebeurt. In onderstaande vragen geeft u aan wie u dan wilt benoemen. De wet zegt dat de rechter rekening moet houden met uw wensen.

1. Wilt u iets regelen voor onvoorziene omstandigheden?

Het is verstandig ook iets te regelen voor als uw vertrouwenspersoon zijn taken niet meer kan of wil uitvoeren.

2. Wie wilt u als uw bewindvoerder?

Een bewindvoerder neemt uw zakelijke belangen waar.

3. Wie wilt u als uw mentor?

Een mentor neemt uw medische en persoonlijke belangen waar.

4. Wie wilt u als curator?

Een curator neemt zowel uw zakelijke als uw persoonlijke en medische belangen waar. Een curator wordt alleen benoemd als dat noodzakelijk is om u tegen uzelf te beschermen.

5. Wilt u dat de wensen en aanwijzingen uit uw levenstestament ook gelden voor een bewindvoerder, mentor of curator?

Uw levenstestament wordt niet waardeloos als er toch een bewindvoerder, mentor of curator moet worden benoemd. U kunt bepalen dat uw wensen en aanwijzingen ook voor hen blijven gelden.

5

5. Wie informeert u over uw levenstestament?

Uw levenstestament is vertrouwelijk. U geeft in ieder geval een kopie aan uw vertrouwenspersoon. Ook is het belangrijk dat u de mensen in uw directe omgeving informeert over uw levenstestament en de regelingen daarin. Zo weten zij wat u heeft geregeld en wie u daarvoor heeft aangewezen. Dit kan onduidelijkheid en teleurstellingen voorkomen.

U kunt in uw levenstestament aangeven wie uw levenstestament mogen inzien. Zij krijgen alleen gedeelte te zien wat hen aangaat.

- mijn bank
- mijn huisarts
- mijn specialist
- mijn partner
- mijn kinderen
- overige familieleden
- de toezichthouder die ik heb aangewezen
- de notaris
- mijn bewindvoerder, curator of mentor
- anders .....

Meer informatie

Op www.notaris.nl/levenstestament vindt u meer informatie over het levenstestament. Meer weten over de mogelijkheden in uw situatie? Ga naar de notaris.